

Euskal Herria independentziarantzko bidean (10)

1. Subiranotasunaz hitz bi edo agian gehiago

Harrigarria da gure EH hau. Benetan!

Noiz izan da subiranoa EH?

XII. mendean? XVI. mendean? 1936an? Noiz?

Ba ote dakigu subiranotasunak zer esan nahi duen? Benetan?

Agian hauxe adierazgarria izan daiteke:

<http://www.unibertsitatea.net/blogak/heterodoxia/2011/02/02/subiranotasun-monetarioa-eta-fiskala/>

Baina, segur aski horrek ez du balioko ezertarako!

Lagungarri gisa, badaezpada ere, hona hemen UEE-ko blogean subiranotasunaren afera horretaz dagoeneko azaldu dena:

<http://www.unibertsitatea.net/blogak/heterodoxia/2011/12/21/eurogunetik-irteteko-estrategia/>

<http://www.unibertsitatea.net/blogak/heterodoxia/2012/05/21/warren-mosler-en-proposamenak/>

Balioko dute inoiz aipu horiek? Beharbada ez!

Bai, badakigu. Ezjakintasuna da nagusi nonahi. Izan ere, krisiaren atzean ezjakintasun ikaragarria dago:

<http://www.unibertsitatea.net/blogak/heterodoxia/2011/12/07/ekonomia-bost-hitzetan/>

Kasurako, gauden langabezia tasa altuan ez dago inolako arriskurik inflazioa azaltzeko, neoliberal guztiek, baita hemengoek ere, etengabe oihukatzen dutenaren kontra. (Neoliberalen teoriak nonahi azaltzen dira, baita beren buruak ezkertiarzat dauzkaten artean ere.)

Zer esan, beste aldetik, bankuen pribatizazioaz versus publikazioaz edo eta nazionalizazioaz?

Aspaldiko eztabaida antzu hori EHn noizean behin erabat berriztat balitz bezala azaltzen da. Bai, hala da gure EH: dena da posible Granadan, sorry EHn (Aresti).

Aipatzen den pribatizazio horren gainean egon beharko da, egin nahi dutena kontrolatuz. Pribatizazioa, berez, ez da txarra, publikazioa edo eta nazionalizazioa, berez, ona ez den bezalaxe.

Ikasiko ote dugu inoiz? Ez dut uste.

Badaezpada ere, hona zantzu batzuk:

<http://www.unibertsitatea.net/blogak/heterodoxia/2010/02/21/bankuak-kontulari-sozialak/>

Kredituekin zer egiten den da kontua. Baita espekulazioan ez aritzea ere.

Subiranotasun monetarioa eta fiskala oso garrantzitsua da zenbait liberalen esku uzteko.

Hortaz, hona gehigarri gisa, zertxobait EHren independentziaz:

- a) <http://www.unibertsitatea.net/blogak/heterodoxia/2012/07/15/ueu-2012ko-ikastaroa-irunean/>
- b) <http://es.scribd.com/doc/100628091/Euskal-Herria-independentziazko-bidean-9>

Krisi induzituari, hauxe gehitu dakiok:

<http://www.unibertsitatea.net/blogak/heterodoxia/2012/07/23/dena-fire-da/>

Aski? Ez dut uste! Ezjakintasunaren erroak oso sakonak baitira!

Baina bizitzak segitzen du. Ekonomia arloan eta batez ere arlo finantzarioan gertatzen ari dena (krisi induzitua, bankuentzako erreskateak, austeritatea, murrizketak, langabezia eta abar luzea) ikusi ondoren, *Modern Money Theory* delakoan (Diru Teoria Monetarioan, DTMn) aterpetu naiz aspalditik: <http://es.scribd.com/doc/57836726/Diru-teoria->.

Hortxe segituko dut, dauzkadan maisuei (Mosler, Wray, Mitchel,...) kasu eginez. Bestela denbora galtzea da.

2. Bankugintza berriaz hitz bi

Eztabaida ez da bankugintza pribatua versus publikoa edo nazionaldua. **Fire**-zko aro honetan, eztabaida askoz sakonagoa da.

Hona hemen etsenplu soil bat¹.

Deribatibak dira arazo nagusia².

---

¹ Ikus <http://www.heraldscotland.com/business/company-news/banking-industry-must-rebuild-from-new-foundations.18556736>.

² “**But what about the \$1.2 quadrillion of outstanding derivatives contracts that are still floating so dangerously around the global financial markets?**”

Ba ote dakigu haiek eta antzekoak krisiaren funtsean daudela³?

Zer egin horiekin⁴?

Ba ote dakigu krisia induzitua izan dela?

Hortaz, hori horrela baldin bada, zertan ari gara? Zertaz eztabaidatu behar da?

3. Ezjakintasunaren krisia Eskozian

Mosler-ek aipatzen duen ezjakintasunaren krisia hedatuz doa etengabe. Hona hemen, kasu, balediko Eskozia independentearen monetaz oraintsu irakurri duguna⁵:

Aditu batek dionez,

“Sterling should remain the currency of Scotland for the foreseeable future, because we're part of a single financial area - and that's true for both Scottish and UK governments. The issue of the Bank of England being the lender of last resort is a bit of a red herring, since any government has ultimately to go to the markets to cover national debt.”

Alegia, eta laburbilduz, aurrez ikus daitekeen etorkizunean Eskoziako moneta libra esterlina izaten segitu beharko luke, zeren gune finantzario bateko parteak baikara -eta hori egia da eskoziar eta britainiar gobernuentzat, biontzat-. Ingalaterrako Bankua azken baliabideko mailegu emailea izatearen afera sardinaz gorriaren puxka bat da, zeren edozein gobernu azkenean merkatuetara jo behar baitu zor nazionala estaltzeko (sic)”

Hots, bi hitzetan, aditu horrek ez daki ezer moneta subiranoaz.

Okerrena, eztabaida (i!?) horiek segituko dute Eskozian luze, hemengo jende askotxok Eskoziaz liluratuta jarraitzen duen bitartean.

Eztabaida, aldiz, ezjakintasunaren eremuan murgiltzen da: ezjakintasuna versus ezjakintasan handiagoa.

Noiz arte segituko dute eskoziar independentistek ildo antzu horretatik?

Eta noiz arte segituko du hemengoen itsukeriak?

4. Austeritate neoliberalaren aurka

---

³ “It was the exponential growth of derivatives, including basic products such as futures and options, as well as more complex “bets” on future financial outcomes and the infamous bundles of toxic debt known as collateralised debt obligations, that caused the financial crisis, then became impossible to sell and therefore worthless.”

⁴ “How do you neutralize them?”

⁵ Ikus <http://www.heraldscotland.com/politics/scotland-decides-currency.12345>.

Hona hemen austeritate neoliberalaren kontrako bide bakarra:

[The Fiscal Summit Counter-Narrative: Part One](#)

[The Fiscal Summit Counter-Narrative: Part Two, Defining Fiscal Sustainability](#)

[The Fiscal Summit Counter-Narrative: Part Three, Are There Spending Constraints On Governments Sovereign in Their Currencies?](#)

[The Fiscal Summit Counter-Narrative: Part Four, The Deficit, the Debt, the Debt-To-GDP Ratio, the Grandchildren, and Government Economic Policy](#)

[The Fiscal Summit Counter-Narrative: Part Five, Inflation and Hyper-inflation](#)

[The Fiscal Summit Counter-Narrative: Part Six, Policy Proposals for Fiscal Sustainability](#)

[The Fiscal Summit Counter-Narrative: Part Seven, Policy Proposals for Fiscal Sustainability, the Q & A](#)

[The-fiscal-summit-counter-narrative-part-eight-narrative-and-counter-narrative-for-fiscal-sustainability/](#)

Ez dago beste biderik!

Era aldetik, ingeles errazean daude linkak.

Edukia argi, garbi eta modu oso pedagogikoan azaltzen da.

Mundu osora, hizkuntza desberdinetan zabal daiteke.

Hortaz, ahalegindu zaitetz zabaltze horretan, Eskozian hasiz eta Euskal Herrian amaituz.

5. Islandiak zuzen egin zuen... beste guztiak oker egiten ari dira

Belatzak ez diren ekonomialariak, usoa baizik⁶, Islandian gertatu denaren alde azaldu dira. Hona hemen ezagunak diren batzuen hitzak⁷.

Islandiak bidea erakutsi zuen:

- i) Joe Stiglitz-ek: *Islandiak egin zuena zuzena zen. Oker izan zitekeen etorkizuneko gizaldia zamatzea finantza sistemaren akatsekin*⁸.

---

⁶ Ikus <http://www.slideshare.net/MitchGreen/money-is-no-object>, 33. diapositiba. DTM-koak, hontzak direnak diapositiba berean azaltzen dira.

⁷ Ikus <http://www.washingtonsblog.com/2012/08/top-economists-iceland-did-it-right-everyone-else-is-doing-it-wrong.html>.

⁸ Ikus <http://www.imf.org/external/mmedia/view.aspx?vid=1234323638001>.

- ii) Paul Krugman-ek: [Islandiaren susperraldiak erakutsi du] ... *zentzugabe joan ziren banku pribatuen hartzekodunek galerak jateko kasua*⁹.

Bidea hauxe da: bankuek porrot egin dezaten uztea, eta ez etengabe beraiei diru laguntza ematea.

Harrigarria bada ere, Islandiaren susperraldia Nazioarteko Moneta Fondoak (NMF) ere onartu du¹⁰. Ez hori bakarrik, zeren NMF-k Islandiaren bidea nolabait ontzat eman zuen¹¹.

Icenews-ek ere bide hori goraipatzen du¹².

Islandiaren bidea eta bide horren goraipatzea goian aipaturiko linkean¹³ ikus daitezke. Baita idun zuriko iruzurren auzitara eramateak¹⁴ jokatu zuen rol garrantzitsua ere.

---

⁹ Ikus <http://krugman.blogs.nytimes.com/2012/07/08/the-times-does-iceland/>. Krugman-ek honela gehitu zuen (http://www.nytimes.com/2011/10/28/opinion/krugman-the-path-not-taken.html?_r=2&adxnnl=1&adxnnlx=1345867588-vERqYcV9XcPz84VO3fd9hQ): *"A funny thing happened on the way to economic Armageddon: Iceland's very desperation made conventional behavior impossible, freeing the nation to break the rules. Where everyone else bailed out the bankers and made the public pay the price, Iceland let the banks go bust and actually expanded its social safety net. Where everyone else was fixated on trying to placate international investors, Iceland imposed temporary controls on the movement of capital to give itself room to maneuver."*

¹⁰ Ikus <http://www.businessweek.com/news/2012-08-12/imf-says-bailouts-iceland-style-hold-lessons-for-crisis-nations>: *"Iceland holds some key lessons for nations trying to survive bailouts after the island's approach to its rescue led to a "surprisingly" strong recovery, the International Monetary Fund's mission chief to the country said.*

Iceland's commitment to its program, a decision to push losses on to bondholders instead of taxpayers and the safeguarding of a welfare system that shielded the unemployed from penury helped propel the nation from collapse toward recovery, according to the Washington-based fund.

Iceland refused to protect creditors in its banks, which failed in 2008 after their debts bloated to 10 times the size of the economy."

¹¹ Ikus <http://www.imf.org/external/pubs/ft/survey/so/2011/SurveyartF.htm>: *"Key to Iceland's recovery was [a] program [which] sought to ensure that the restructuring of the banks would not require Icelandic taxpayers to shoulder excessive private sector losses."*

¹² Ikus <http://www.icenews.is/index.php/2012/08/22/icelands-recovery-continues-declared-impressive/>: *"Experts continue to praise Iceland's recovery success after the country's bank bailouts of 2008.*

Unlike the US and several countries in the eurozone, Iceland allowed its banking system to fail in the global economic downturn and put the burden on the industry's creditors rather than taxpayers.

(...)

The rebound continues to wow officials, including International Monetary Fund chief Christine Lagarde, who recently referred to the Icelandic recovery as "impressive". And experts continue to reiterate that European officials should look to Iceland for lessons regarding austerity measures and similar issues."

¹³ Ikus <http://www.washingtonsblog.com/2012/08/top-economists-iceland-did-it-right-everyone-else-is-doing-it-wrong.html>.

6. EBZ-k bonoak erosiko ditu..., eta zer?

Alde batetik, Greziari sei eguneko lana eskatzen zaio, Grezia XIX mendera bidaliz¹⁵.

Baina zer gertatuko da sei eguneko lanak eta soldata murrizketek ez dutenean funtzionatuko?

Arbeit mach frei! (Hots, lanak askatuko zaitu!)

Austeritateak, aldiz, segituko du martxan. Hortaz, lehen bezala egongo da Grezia.

Zer dator hurrengoan? Charles Dickens-ek erantzuna ezagutu zuen¹⁶.

Beste aldetik, EBZ-k bonoak erosiko ditu. Hala diote berriek eta badirudi dena konponduta egongo dela, edo behintzat, konpontzeko bidean murgilduko dela Europa.

Bai? Hala ote? Benetan?

Ikus dezagun¹⁷.

EBZ-ren bono erosketa horiek zenbait baldintza pean gertatuko dira: are austeritate fiskala handiagoaren baldintzetan, inolako dudarik gabe. EBZ-ren baldintza horiek gobernu defizit askoz okerragoak ekarriko dituzte, eskaria austeritate handiagoak murrizten duen heinean.

Bill Mitchell-ek azpimarratzen duen moduan¹⁸, EBZ-k gobernuen zorra bigarren merkatuan erosten baldin badu (kezkatzeko zorra dena, ez ahanztz), Bundesbank-en eta EBZ-ren arteko liskarrak handituz joango dira, nahiz eta EBZ-k SMP¹⁹ eta beste eskusartze fiskal batzuk erabili izateak, egia izan, orain arte, euroa nolabait ez desintegratzeko balio izan duen²⁰.

---

¹⁴ Ikus <http://www.washingtonsblog.com/2012/05/trust.html>. Izan ere, "Iceland has prosecuted the fraudster bank heads (and **here** and **here**) and their former prime minister, and their economy is recovering nicely ... because trust is being restored in the financial system."

¹⁵ "...the neoliberal policy solution for turning around the Greek economy is to improve the culture of work is to introduce a kind of debt peonage by taking the Greeks back to the 19th Century."

¹⁶ Ikus <http://neweconomicperspectives.org/2012/09/the-euro-is-not-unassailable-even-with-the-ecbs-bond-buying.html>: "And what happens when the six-day workweek and wage reductions do not work, as they inevitably won't? What comes next? Charles Dickens knew the answer — improve the culture of work by relaxing child labour laws to reduce wages further and/or privatize the Aegean islands, Delphi, and the Acropolis. No problem."

¹⁷ Ikus <http://neweconomicperspectives.org/2012/09/the-euro-is-not-unassailable-even-with-the-ecbs-bond-buying.html>.

¹⁸ Ikus <http://bilbo.economicoutlook.net/blog/?p=20824>.

¹⁹ SMP: *Securities Market Program* delakoa.

²⁰ Mitchell-ek: "... the SMP and other ECB fiscal-type interventions has been the only reason why the euro hasn't vaporized just yet."

Baina, zer nolako salbazio mota suposa dezakete bono-erosketa horiek, gero eta austeritate handiagoa jasaten duten herrialdeentzat²¹?

Austeritatea da arazo, eta berarekin batera, eskariaren gabezia.

7. Mosler-ek EBZ-z

Jadanik 2001ean Mosler-ek euroaren arazoak aipatu zituen²².

Geroago, 2007an, banku zentral baten ezaugarriak gogoratu zituen²³, baita gobernu federal batenak ere.

2011n, beste batzuek azpimarratu zuten MMT-k, DTM-k alegia, aparteko iragarpenak egin zituela azken 20 urte hauetan²⁴.

Oraintxe ikusi berri dugu EBZ-k bonoak erosiko dituela, baita austeritatezko baldintza jarriko dituela²⁵.

Baina Mosler-ek, baldintza horien gaineratik, alde oso positiboa azpimarratu du²⁶.

Ikus dezagun, hitzez hitz, Mosler-ek dioena²⁷:

- i) EBZ-ren mugaturik gabeko bonoen erosketak
- ii) Baldintza guztien gainean, horrek lerro bat gaintzen du, mugarik gabeko kantitatez eurotan kontuak kreditatu ahal dituen erakunde bat dagoela esaten duen nozioaren lerroa
- iii) EBZ-ren erosketa horiek gauzatu beharko dira baldintzei begiratu gabe
- iv) EBZ-ren lerroa zeharkatu da

---

²¹ Mitchell-ek: "One wonders, however, what kind of salvation this presents for those countries which endure the ongoing rigors of austerity."

²² Ikus <http://moslereconomics.com/2010/05/03/my-euro-essay-from-2001/>. Haren hitzez, "The market's arrows will inflict an initially narrow liquidity crisis, which will immediately infect and rapidly arrest the entire euro payments system. Only the inevitable, currently prohibited, direct intervention of the ECB will be capable of performing the resurrection..."

²³ Ikus <http://www.epicoalition.org/docs/SpecialReport2007-1.pdf>.

²⁴ Ikus <http://moslereconomics.com/2011/11/07/mmt-the-euro-and-the-greatest-prediction-of-the-last-20-years-2/>.

²⁵ Ikus <http://www.unibertsitatea.net/blogak/heterodoxia/2012/09/06/ebz-k-bonoak-erosiko-ditu-eta-zer/>.

²⁶ Ikus <http://moslereconomics.com/2012/09/07/cliff-on-ecb/>.

²⁷ Ingelesez:

"... the ECB has announced what is very close to the real solution: unlimited bond purchases."

"... in spite of conditionality, this is the crossing of the line into the notion that there is an entity that can credit accounts in Euro in unlimited amounts."

"...these ECB purchases will have to take place regardless of conditionality."

"...the ECB line has been crossed."

"...the imperatives to avoid a complete collapse of the Euro financial system have driven virtually all the important constituents to this necessary path of solution."

- v) Euroaren finantza sistemaren erabateko kolapsoa baztertzeko inperatiboek osagai garrantzitsu guzti horiek birtualki eraman dute irtenbidearen beharrezko ildo horretara.

Gogoratu, beste aldetik, Eurolandiarako Mosler-en proposamen dotorea²⁸.

8. EBZ, Europako bankuak eta Bundesbank

- i) [Ortodoxiak, *The Economist* aldizkariak²⁹, dioena:](#)

(a) Euroguneak orain banku zentral bat dauka, EBZ, azken baliabideko mailegu emailea izateko prest dagoena. Prestutasun hori baldintzazkoa da. Baina lehen aldiz EBZ-k argi utzi du prest dagoela eskusartzeko, mugarik gabe, baldin eta beharrezkoa bada.

(b) Arazo bat dago, alta: euroguneko herrialde batek baldintzak betetzen ez baditu, EBZ-k utziko du herrialde horren bonoak erosteko? Hori egiten badu, EBZ-k, berak gelditu nahi duen merkatu panikoari eragingo dio; eta egiten ez badu, potentzialki ordaindu ezinezko zorra metatuko du. Dilema horrek EBZ-ren eta Bundesbank-en arteko tentsioan presionatuko du.

(c) Izan ere, Alemaniarrak (eta Ipar Europako beste batzuk ere) kezkatuago bilakatuko lirатеke, baldin eta EBZ bono pilo bat erosten hasten baldin bada.

- ii) [W. Mosler-ek dioena jadanik ikusia dugu³⁰.](#)

Mosler-ek dioenez harago, Bill Mitchell-ek zenbait ohar plazaratu berri du.

- iii) [B. Mitchell-en oharrak³¹:](#)

(d) EBZ-ren erreskate planak porrot egingo du. Zeren berak ez baitio funtsezko arazoari aurre egin (i.e., hego Europa depresioan dago, eta hortik irteteko bide bakarra aurrekontu defizitak handitu behar dira). EBZ-k mugarik gabeko bonoak erosteko dituzten baina soilik baldin eta herrialdeak austeritate fiskalean murgiltzen badira, eta baldintza horrek haien etorkizuneko hazkundeak are gehiago txartuko du.

(e) EBZ-ren erabakiak uko egiten dio arazo errealarari (hazkunde ezari). Herrialde bat bizirik mantenduko da astiroago hiltzeko. Badakite horrelako herrialde bati behartzen bazaio bono pribatuko merkatuekin aritzeko fondoak irabaztearren, haren aurrekontu defizita estaltzeko, eurogunea gainbehera joango dela.

---

²⁸ Ikus <http://www.unibertsitatea.net/blogak/heterodoxia/2012/05/21/warren-mosler-en-proposamenak/>.

²⁹ Ikus <http://www.economist.com/node/21562915?fsrc=scn/tw/te/pe/gamechange>.

³⁰ Ikus <http://www.unibertsitatea.net/blogak/heterodoxia/2012/09/08/mosler-ek-ebz-z/>.

³¹ Ikus <http://bilbo.economicoutlook.net/blog/?p=20935>.

(f) Hego Europa jadanik depresioan dago eta ez da ikusten depresio horren bukaera, inondik inora.

(g) Ez dago inolako zentzurik Europako herrialdeei depresio handiagoan erortzen behartzeko, ezta egoera horretatik hurbil dauden herrialdeak lerro hori igarotzea behartzeko ere.

(h) Ironia hauxe da: Alemaniak uste du EBZ-eko Mario Draghi proposatzen ari dena proliferatzailea dela, eta izatez, Draghi elite neoliberalaren parte garrantzitsua da.

(i) Troika apurtzailearen parte gisa, EBZ-k eurogunean hazkunde negatiboko estrategia bultzatzea aukeratu du, austeritate fiskala ekonomiarik ahulenetan behartuz.

(j) Hortaz, gobernu zorretan, mugarik gabeko kantitatea erosiko dutela esan arren, hori soilik egingo dute baldin eta Europako estatu kideak depresioan baldin badaude. Hori ez da inolako erreskate plana.

(k) Egungo paradigma nagusiak oinarritzko ulermenetik gure atentzioa desbideratu du, alegia, gastuak errenta berdintzen duela dioenetik, zeinak enplegua sortzen duen; baita gobernu politikak zuzenki gastuari eragin dioela dioenetik ere, hots, politika fiskaletik.

(l) Beraz, baldin eta ez-gobernuko gastua ez baldin bada nahikoa hazkundeak langabezia beheerako mailetara eramateko, bistako irtenbidea da politika fiskala hutsunea bete behar duela.

(m) Hain bistakoa eta sinplea da ezen neoliberalak eraikin konplexuko teoria bat muntatu behar izan dutela eta egia hori ez onartzekotan mehatxuak barreiatu nonahi. Hortaz, gezurren letania bat jasotzen ari gara: gobernuak maileguak hartu behar dituztela fondoek gastuak finantzatzeko, horrek interes tasak altzarazten dituela, horrek gure semeen eta horien semeen etorkizuna baldintzatzen duela, hori inflaziogilea dela, hondatzailea dela, horrek geldiezinezko zerga zamak sortuko dituela, pizgarri pribatua hondoratuko duela, gure askatasunaren galera ekarriko duela, gure ospe nazionala apurtuko duela eta gure buruak defendatzeko ahalmena kaltetuko duela, eta abar eta abar.

(n) Munduan hazkundera ahula edo negatiboa da, gobernuak austeritate fiskalean sartu baitira garai honetan, non sektore pribatua gastu are kontserbatzaileagora itzultzen ari baita. Ez dago inolako 'politika monetarioen' misterioa. Politika monetarioa erreminta antzu da eskari agregatua manipulatzeko, bereziki maileguz hartzeko nahi gutxi dagoenean.

Ondorioak:

(ñ) EBZ-ren planak ez du funtzionatuko, arazorik handienari aurre egiten ez diolako.

(o) Hazkundera behar da Europan.

(p) Herrialdeek ezin dute langabeziaren tasa %20 baino altuagoan etengabe manetendu.

- (q) Gazteen langabezia tasa %50 baino handiagoa da, haien etorkizuna arriskutan jarriz.
- (r) Herrialdeak austeritateko neurriak hartzeko behartzeak, zeintzuek etengabeko depresioa segurtatzen duten, ez du inolako irtenbiderik suposatzen.
- (s) EBZ-k hobe izan zukeen mugarik gabeko bono erosketekin batera, beste plan bat aurkeztea, alegia, hazkundera gehien behar den herrialdeetarako hazkunde-plana segurtatzea.

iv) B. Mitchell-ek bankuei buruz dioena³²:

(t) Ongi funtzionatzen duen moneta sistema federal batean, banku zentralak ez luke nahita hazkundera geldiaraziko. Alderantziz, sorturiko kalteari laguntza eskaini behar dio; are gehiago baldin eta eskaintza horren baldintza gisa, alde zuzenetik, kalte handiagoa kausatu bada.

(u) Euroguneak ulertu behar duena hau da: bankuen helburu bakarra ordainketa sistema bat eratzea da, eta kreditua merezi duten bezeroei maileguak hornitzea. Kontu handia izan behar dute beti arrazoizko kreditu arriskua zer den jakiteko. Puntu horretan, bankuak estu erregulatu beharko lirateke.

Zentzu horretan,

(v) Soilik mailegu hartzaileei zuzen maileguak ematea permititu behar zaie. Mailegu guztiak erakutsi behar dira eta balantze orrietan gorde. Horrek hirugarren alderdiko komisioak geldiaraziko ditu, zentzuek zerikusia izan baitezakete bankuak 'burtsalari' gisa aritzean eta mailegu edo eta beste aktibo finantzarioak saltzean, mozkinak lortzeko. Bankugintzaren oraingo krisia arlo horretan sortu da (sortu dute!) eta erregulatzea zaila eta garestia da. Bankuak itzuli beharko lirateke aspaldian izan ziren izaerara.

(w) Bankuei debekatu beharko litzaieke edozein aktibo finantzario berme gisa onartzea, maileguak babesteko. Bermea mailegua aurreratzen den aktiboaren gaineko errentaren balio estimatua izan beharko litzateke. Horrek bankuei behartuko lieke kreditu arriskua osoki baloratzea.

(x) Bankuei debekatuko beharko litzaieke balantze-orritik kanpoko aktiboak edukitzea, kasu erregulazioa saihestu dezaketen finantza konpainiako zenbait adar berezitan edukitzea.

(y) Bankuei beti debekatu beharko litzaieke kreditu ordaintze ezeko aseguratzen tratatu egitea. Hori arriskua balioztatzen duenari dagokio.

(z) Bankuak mugatuak egon beharko lirateke maileguak hornitzeko eta ez aritzeko beste edozein merkataritza jardueratan.

---

³² Ikus <http://bilbo.economicoutlook.net/blog/?p=20975>.

Ez dago inongo zentzu publikorik bankuak goian aipaturiko jardueretatik kanpo aritzeko. Orduan, eta soilik orduan, EBZ-k, krisiaren kasuan, azken baliabideko mailegu emailearen rola jokatu ahalko du.

Hala ere, Europako eztabaida oso urrun dago bankugintzaren modelo horretatik, eta horrela segituko du modu oso aldrebestu eta erratu bat babesten, kolapsoaren zain.

Zer esan Euskal Herriaz?

Hemengo eztabaida (!!??), nonbait kokatzekotan, joan den mendean kokatzen da: bankuak eta aurrezki kutzak nazionalizatzea, publikatzea eta abar luzetxoa, luzeegia. Noiz arte?

9. Gobernu-defizita? Bai, mesedez!

Gobernu-defizitaren aurkako gerla saildu honetan, DMT-koek alderantzizko joera nabarmendu eta azpimarratu dute.

Izan ere, krisi globaletik irteteko, nonahi gobernu-defizitak beharrezkoak dira.

Hona hemen Stephanie Kelton-en oinarrizko aurkezpen bikaina: <http://www.slideshare.net/MitchGreen/mmt-basics-you-cannot-consider-the-deficit-in-isolation>

10. Dena aldatu behar? Bai, paradigma aldatuta!

DTM-z jabetzeko sarrera: <http://www.slideshare.net/MitchGreen/this-could-change-everything-13960485>

Aproposa hasi berrientzat eta ortodoxiatik alde egiteko.

Ba ote dago inor diapositiba horiek euskarara itzultzeko?

Mila esker!

11. Katalunia independentea Europar Batasunean

Hona hemen Antoni Abat i Ninet-ek egindako lan juridikoa:

http://blocs.mesvilaweb.cat/media/aW5mb3JtZV9DRVNfYW1wbGlhY2lvX2ludGVybmE=_223408_1_7093_1.pdf

(Gauza bertsua esan daiteke Euskal Herriaz.)

Euroari dagokionez, gogoratu Warren Mosler-ek lan dotorea: <http://www.unibertsitatea.net/blogak/heterodoxia/2012/05/21/warren-mosler-en-proposamenak/>

donejurgi